

Songbók Føroya Fólks

9. útgáva. Lagt til rættis: Thorben Johannesen

So kom hon aftur, henda dýrabara ogn, sum i meira enn áttati ár hevur fylgt Føroya fólki.

Førsta útgávan kom í 1913. Onnur í 1920; tá við væl av broytingum, t.d. vóru útlendskir sangir tiknir úr, og aðrir tiknir úr ella tiknir uppí. So komu við jøvnum millumbilum útgávurnar til 8. útgávu við smávegis broytingum, mest at sangir vóru tiknir úr ella í.

Sum áður nevnt hava føroyingar átt hesa dýru ogn í yvir áttati ár. Men ein partur av songunum er eldri enn so. Meira enn hundrað ára gamlir, heilt frá tjóðskaparfundinum í 1876. Longu tá yrktu teir, yrkingin samtykti við tíðina og umstøðurnar, sum tá vóru. Og yrkingarnar tuntu tjóðskaparrørsluni. Kortini hevur nakað alment verið við hesum yrkingum, ella í hvussu so er nakað føroyskt-alment. Tí enn í dag syngja vit hesar sangir, t.d. »Mitt vakra heim høgt móti norð« (Rasmus Effersøe, 1892) og »Móðurland vil eg teg kalla« (Jóannes Patursson, 1894) líka inniliga, sum teir vóru sungnir tá.

Og nú er 9. útgávan komin, og í rættiliga broyttum líki.

Meginbroytingin er, at undir songunum eru - umframt skaldanøvn,

sum eisini vóru í fyrstu útgávanum - viðmerkningar og frágreiðingar. Sum Thorben Johannesen sjálvur sigur í formælinum: »...eru upplýsingar um sangirnar, nær teir eru yrktir, hvar teir fyrst eru prentaðir, kanska høvið, teir eru prentaðir til. Orðafrágreiðingar eru settar til tey orð, ið ikki eru vanlig í nútíðarmáli«.

Viðá hevur hann farið eftir upplýsingum, fyrstaprentum og øðrum. Umframt tær eyðsýnu keldurnar, bløðini frá Føringatíðindi til tey í dag, tíðarit og bókur, hevur hann funnið fram á smáprent og plátur, og enn tá leys bløð inni í jólabløðum við fyrstaprenti av songi. Tað er eitt ómetaligt arbeiði, ið her er gjørt, og gott.

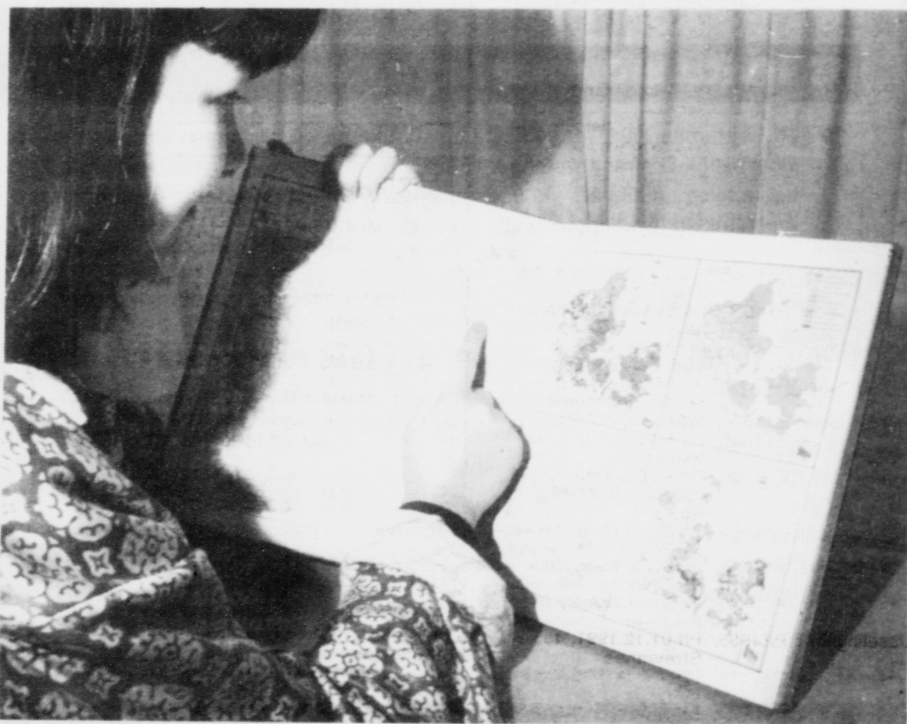
Vit hava nú fingið songbókina aftur at nýta, bæði at syngja uppúr, og sum kelda til upplýsingar um viðurskipti hjá okkum úr søgu og fólksins lívi. Og kanska kann hon lætta um hjá bókmentaførðingum, tá ið teir arbeiða við føroyskum bókmentum, at finna fram á keldur.

Saknur hevur tað verið, tá ið ov langt hevur verið ímillum útgávurnar. Og so kemur hon nú, og í hesum bærliga búi!

Danmark:

Fólkaskúlin illa fyri

Donsk skúlabørn duga ov illa at lesa, og fleiri tímar í donskum hava ikki hjálpt. Harafturat er frálærutílfarið ótíðarhóskandi

ÁRNI JOENSEN, ESBJERG

Á hvørjum ári, tá skúlin fer í summarfrí, stingur orðaskifti seg upp í donskum fjølmiðlum um skúlan, og sum vera man eru tað serliga veikleikarnir, sum verða drignir fram.

Soleiðis hevur eisini verið í summar, og hesaferð hevur orðaskiftið snúð seg um lesiforleikan í donskum og um tílfarið, sum nýtt verður í teimum einstøku greinum.

Skúlafólk og politikarar ásaanna, at stóðir er ov lægt, men tann eyði spurningurin er her eins og aðrastaðni, hvør skal gjalda. Tí allir partar ásaanna, at tað fer at kosta nógvir pengar at bota um trupulleikarnar.

Lesing

At donsk børn hava havt trupult við at læra at lesa sítt egna mál, er ikki nakað nýtt. Soleiðis hevur verið í mong ár. Fleiri kommunur gjørdur tí av at gera eina roynd við øktum tímalagi í donskum, men kanningar nú vísa, at hetta gav millum lítið og einki.

Niels Berthelsen, deildarleiðari hjá kommunala landsfelagsskapinum, sigur, at tað má tíverri áðanast, at øktu tímalagið gav ikki tað ætlaða úrslitið. Hann heldur seg duga at siggja av kanningini, at tað er nógv meiri umráðandi at hava

frálærana spennandi og viðkomandi fyri barnið heldur enn fleiri tímar.

Einstakir skúlar ætla tó at halda fram við fleiri tímum í donskum, men kortini við eitt sindur øðrvísi frálæru enn vanligt. M.a. hevur leiðslan á einum skúla í Esbjerg gjørt av at skipa frálærana í danskari lesing soleiðis, at næmingarnir verða flokkaðir eftir fólleika heldur enn eldri. Tað hevur við sær, at næmingar á ymsum flokksstigum ganga í sama flokki til lesing í donskum.

Skúlin í Esbjerg hevur roynt slíka frálæru seinastu trí árin, og hóast einki endaligt úrslit fyriliggur, heldur leiðslan seg siggja framstig, og tí er avgjørt at halda fram.

Raðfesting

Øll skúlafólk í Danmark tykjast vera til reiðar at ásaanna, at tað stendur ov illa til við fólleikanum hjá børnunum, tá tað kemur til at lesa móðurmálið. Danska lærarafelagið hevur sanniliga eisini verið við í orðaskiftinum og hevur við atfinningunum sum grundarlagi kravt fleiri pengar til skúlan. Felagsins stóða tykist vera, at skal nakað veruligt gerast við hendan trupulleikan og aðrar tað at kosta ríki, amtum og kommunum 4,2 milliardir krónur næsta ár.

Men hesum tekur komm-

unali landsfelagsskapurin ikki undir við. Niels Berthelsen, deildarleiðari sigur, at kravið frá lærarafelagnum er órimligt.

Tað ber ikki til at krevja fleiri pengar fyri hvønn næming. Danmark er millum tey londini, sum brúkar eina mest til fólkaskúlan. Tí ræður tað heldur um at brúka pengarnar á rættan hátt, soleiðis at tað besta úrslitið fæst burtúr, sigur Niels Berthelsen.

Hann visir á, at talið á lærarum minkaði ikki í áttati-árunum, hóast barnatalið fall munandi tey árin. Tað rætta hevði verið, at kommunurnar brúktu minni pengar til læraralønir tá, og at sparingin bleiv brúkt til nýtt frálærutílfar. Úrslitið er, at fólkaskúlin er komin aftur úr í so máta, og tann trupulleikan mugu vit eisini rætta, sigur deildarleiðarin í kommunufelagnum.

Gamalt tílfar

Eitt innslag í danska sjónvarpinum í síðstu viku prógvaði vissuliga, at danski fólkaskúlin er veruliga illa fyri, hvat frálærutílfari viðvíkir. Bøkurnar í teimum flestu greinum eru gamlar og tí útslitnar, og innihaldið er ótíðarhóskandi.

T.d. bleiv víst á, at skúlin framvegis nýtis atlas við gamla Sovjetsamveldinum, við Jugoslavia í einum og við Týsklandi í tveimum.

Ikki tí. Tað er eingin trupulleiki at fáa fatur á einum nýggjum atlas í bókhandlinum. Men tað hevur skúlin ikki ráð til.

Nýggjar TANNPROTESUR

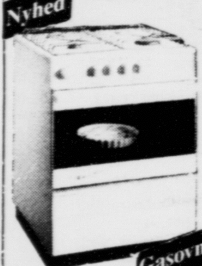
Broytingar og umvælingar av gomlum protesum

Kliniskur tannteknikari

BERGUR Á REYNATRØÐ
Børkuvægur, 620 Runavík
Tlf. 48480

Opið er mánadag-fríggjadag frá kl. 9-16

Gasskomfýrar á geymslu

Føroya Gasssøla

Akranesgøta 2 - Tórshavn
(v/ Velbastaðvegini) Tlf. 15544

Posar, bustir og slangur til flest allar dustsúgvarar

DULAMENN
Dr. Jørgensen 19, 100 Tórshavn, Tlf. 11199

Tak

En varm tak til alle, der viste deltagelse i sorgen over

SÚNI OLSEN

alt for tidlige død.

Fam. vegne,
Lise Olsen